

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ค
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
ABSTRACT	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญภาพ	ญ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 หลักการและเหตุผลของการศึกษา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา	5
1.3 ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษา	6
1.4 ขอบเขตของการศึกษา	6
1.5 นิยามศัพท์ที่ใช้ในการศึกษา	6
1.6 การเสนอผลการศึกษา	7
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
2.1 สถานะภาพความรู้ที่เกี่ยวกับคติความเชื่อ ประเพณีและพิธีกรรมงานศพ ในภาคเหนือตอนบน	10
2.1.1 คติความเชื่อเกี่ยวกับการจัดการศพ	10
2.1.2 ประเพณีและพิธีกรรมงานศพ	12
2.2 บริบททางประวัติศาสตร์ สังคม และวัฒนธรรมของชาวยองในจังหวัดลำพูน	18
2.2.1 ประวัติศาสตร์และความเป็นมาของชาวยองในจังหวัดลำพูน	18
2.2.2 ชุมชนและที่ตั้งชุมชนชาวยองในจังหวัดลำพูนในปัจจุบัน	21
2.2.3 ลักษณะสังคม และวัฒนธรรมประเพณีของชาวยองโดยทั่วไป ในจังหวัดลำพูน	23

สารบัญ(ต่อ)

	หน้า
2.3 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา	35
2.3.1 แนวคิดการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม	35
2.3.2 แนวคิดการอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่น	36
2.4 เอกสาร หนังสือ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	38
2.4.1 เอกสารและหนังสือ	38
2.4.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	40
2.5 กรอบแนวคิดในการศึกษา	45
บทที่ 3 วิธีดำเนินการศึกษา	46
3.1 รูปแบบการศึกษา	46
3.2 การศึกษาภาคเอกสาร ทบทวนวรรณกรรม และแนวคิดทฤษฎี	47
3.3 การศึกษาชุมชน ประเพณีและพิธีกรรมการจัดการงานศพคนไไทยของบ้านท่ากู่ อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน	48
3.4 การศึกษาเพื่อหาทิศทางที่เหมาะสมของการจัดการอนุรักษ์สืบสานประเพณีและพิธีกรรมการจัดการงานศพของคนไไทยของบ้านท่ากู่ อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน	50
3.5 แนวทางการอนุรักษ์ สืบสานประเพณีและพิธีกรรมการจัดการงานศพของคนไไทยของชุมชน บ้านท่ากู่ จังหวัดลำพูน	52
บทที่ 4 การศึกษาชุมชน ประเพณีและพิธีกรรมงานศพคนไไทยของบ้านท่ากู่ อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน	53
4.1 การศึกษาชุมชน สังคม และวัฒนธรรมของชุมชนบ้านท่ากู่ หมู่ 1 ตำบลทาปลาตูก อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน	54
4.1.1 ประวัติความเป็นมาของชุมชนบ้านท่ากู่	54
4.1.2 ที่ตั้งและภูมิประเทศ	58
4.1.3 ประชากร	60

สารบัญ(ต่อ)

	หน้า
4.1.4 การปกครอง	61
4.1.5 องค์ประกอบทางสังคมและวัฒนธรรม	62
4.1.6 วิเคราะห์ศักยภาพและความเข้มแข็งของชุมชน	68
4.2 ประเพณีและพิธีกรรมงานศพคนไทยของบ้านทาโก้ อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน	75
4.2.1 ความเป็นมาของประเพณีงานศพคนไทยของบ้านทาโก้	75
4.2.2 รูปแบบและพิธีการของประเพณีและพิธีกรรมงานศพคนไทยของบ้านทาโก้ในปัจจุบัน	81
4.2.3 วิเคราะห์คุณค่าและปัญหาของประเพณีและพิธีกรรมงานศพคนไทยของบ้านทาโก้	96
บทที่ 5 การอนุรักษ์ สืบสานประเพณีและพิธีกรรมการจัดการงานศพของคนไทยของชุมชนบ้านทาโก้ จังหวัดลำพูน	102
5.1 การศึกษาเพื่อหาทิศทางที่เหมาะสมของการจัดการอนุรักษ์ สืบสานประเพณีและพิธีกรรมงานศพของคนไทยของบ้านทาโก้ ตำบลทาปลาดุก อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน	103
5.1.1 สภาพการณ์และปัญหาของประเพณีและพิธีกรรมงานศพคนไทยของบ้านทาโก้ อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน	103
5.1.2 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของภาคประชาชนในการจัดการอนุรักษ์ สืบสานประเพณีและพิธีกรรมงานศพของคนไทยของบ้านทาโก้	104
5.1.3 การศึกษาวิเคราะห์เพื่อหาทิศทางที่เหมาะสมของการจัดการอนุรักษ์ สืบสานประเพณีและพิธีกรรมงานศพของคนไทยของบ้านทาโก้	107

สารบัญ(ต่อ)

	หน้า
5.2 แนวทางการอนุรักษ์สืบสานประเพณีและพิธีกรรมงานศพของ คนไทยของชุมชนบ้านทาภู๋ จังหวัดลำพูน	109
5.2.1 รูปแบบที่เหมาะสมของประเพณีพิธีกรรมงานศพของคนไทยของ	109
5.2.2 แนวทางการอนุรักษ์สืบสานประเพณีและพิธีกรรมงานศพของ คนไทยของชุมชนบ้านทาภู๋	116
บทที่ 6 สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	119
6.1 สรุปผลการศึกษา	119
6.2 อภิปรายผลการศึกษา	123
6.3 ข้อเสนอแนะต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา	125
บรรณานุกรม	128
ภาคผนวก	133
ประวัติผู้เขียน	140

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

สารบัญภาพ

	หน้า	
ภาพที่ 2.1	กรอบแนวคิดการศึกษา	45
ภาพที่ 4.1	ซากเจดีย์ในม่อนวัด วัดประจำหมู่บ้านหลวงเมื่อในอดีตที่ปัจจุบันถูกทิ้งร้าง	57
ภาพที่ 4.2	แผนที่หมู่บ้านในตำบลทาปลาดุก	58
ภาพที่ 4.3	แผนที่ชุมชนบ้านทาทุ่ง หมู่ 1 อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน	60
ภาพที่ 4.4	ศูนย์เรียนรู้เพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจพอเพียงบ้านทาทุ่ง	65
ภาพที่ 4.5	การมีส่วนร่วมของสมาชิกบ้านทาในทางสังคม การพัฒนาหมู่บ้าน และวันสำคัญของชาติ	70
ภาพที่ 4.6	ประเพณีการสงฆ์พระธาตุวัดทาทุ่งแก้ว	71
ภาพที่ 4.7	การร่วมพิธีในประเพณีตานข้าวใหม่ของคนไทยของบ้านทาทุ่ง	72
ภาพที่ 4.8	ประเพณีเลี้ยงผีขุนน้ำของคนไทยของบ้านทาทุ่ง	72
ภาพที่ 4.9	ประเพณีสืบชะตาหลวงของคนไทยของบ้านทาทุ่ง หมู่ 1 ตำบลทาปลาดุก	73
ภาพที่ 4.10	ประเพณีแห่ไม้ค้ำสะหลีของคนไทยของบ้านทาทุ่ง หมู่ 1 ตำบลทาปลาดุก	74
ภาพที่ 4.11	คนไทยของบ้านทาทุ่งทำบุญในประเพณีเซ่นไหว้เสื่อบ้าน	74
ภาพที่ 4.12	ผู้ศึกษาเข้าสำรวจป่าช้าทุ่งหกที่ในอดีตเคยถูกใช้ฝังหรือเผาศพ คนไทยของบ้านทาทุ่ง	79
ภาพที่ 4.13	สุสานบ้านทาทุ่ง หมู่ 1 สำหรับฌาปนกิจศพคนไทยของบ้านทาทุ่งในปัจจุบัน	82
ภาพที่ 4.14	คนไทยของบ้านทาทุ่งทำตานข้าวให้แก่ญาติที่กำลังป่วยหนักและมีโอกาสเสียชีวิต	83
ภาพที่ 4.15	การทำพิธีกรรมถอนวิญญาณคนตายโหงจากอุบัตินเหตุของคนไทยของบ้านทาทุ่ง	84
ภาพที่ 4.16	ศพที่ใส่โลงเย็นและโลงศพไม้ในช่วงทำพิธีบำเพ็ญกุศลศพ	85
ภาพที่ 4.17	การนำโลงศพมาตั้งบนปราสาทศพช่วงคืนสุดท้ายของการบำเพ็ญกุศลศพ	85
ภาพที่ 4.18	ญาติพี่น้องคนไทยของบ้านทาทุ่งช่วยกันเตรียมสิ่งของสำหรับบำเพ็ญกุศลศพ	86
ภาพที่ 4.19	การแสดงเทศน์ธรรม การสวดอภิธรรมและการมาร่วมบำเพ็ญกุศลศพ	87
ภาพที่ 4.20	การตานเฮือนน้อยให้แก่วิญญาณผู้เสียชีวิตได้นำไปใช้ในสัมปรายภพ	88
ภาพที่ 4.21	การบวชหน้าศพและการนุ่งขาวของหญิงเพื่อไว้อาลัยให้แก่ญาติที่เสียชีวิต	89

ภาพที่ 4.22	การทำบุญก่อนเคลื่อนศพไปสุสาน	90
ภาพที่ 4.23	การสวดถอนก่อนเคลื่อนศพไปสุสาน	90
ภาพที่ 4.24	พิธีตัดสายฟัวสายเมี่ยง หรือเรียกว่า “ผ่าจ้านผี” หรือ “ตัดสายฟัวเมี่ยง”	91

สารบัญภาพ(ต่อ)

		หน้า
ภาพที่ 4.25	การห้ามปราสาทศพไปสุสานเมื่อประมาณ 30 ปีที่แล้ว	92
ภาพที่ 4.26	การลากจูงปราสาทศพไปสุสานในปัจจุบัน	92
ภาพที่ 4.27	ลุงข้าวเสียงเมี่ยงและการนำข้าวเสียงเมี่ยงบอกกล่าวแก่ผีประจำสุสาน	92
ภาพที่ 4.28	ศพถึงสุสาน การวางผ้าไตรบังสุกุลและการชักผ้าไตรบังสุกุล	93
ภาพที่ 4.29	การฉาบปูนกิจศพ พิธีกรรมสุดท้ายในสุสาน	94
ภาพที่ 4.30	การใช้พวงหรีดประดับปราสาทศพและการบวชหน้าไฟให้แก่ผู้ตาย	100
ภาพที่ 5.1	รูปแบบปราสาทศพที่ผสมผสานด้วยวัสดุอื่นที่นำไปใช้ประโยชน์สาธารณะได้ภายหลัง	106
ภาพที่ 5.2	พิธีกรรมตานข้าวและถอนวิญญาณที่จุดอุบัติเหตุ ตามความเชื่อของคนไทยของบ้านท่ากู่	110
ภาพที่ 5.3	การจัดสถานที่ตั้งศพและการประดับสถานที่ตั้งศพของคนไทยของบ้านท่ากู่ในปัจจุบัน	111
ภาพที่ 5.4	การแสดงเทศน์ธรรมและสวดอภิธรรมเพียง 1 รอบต่อคืนแม้จะมีเจ้าภาพหลายราย	112
ภาพที่ 5.5	การประดับประดาปราสาทศพรูปแบบใหม่ที่บ้านท่ากู่สามารถนำไปใช้ประโยชน์สาธารณะได้	113
ภาพที่ 5.6	การตานเอือน้อยในวันคาอุทิศส่วนกุศลให้แก่วิญญาณผู้เสียชีวิต ซึ่งทำอย่างประหยัด	113
ภาพที่ 5.7	ญาติผู้หญิงนุ่งห่มขาวเพื่อร่วมไว้อาลัยให้แก่ผู้เสียชีวิตซึ่งเป็นกิจกรรมสำคัญตั้งแต่อดีต	114
ภาพที่ 5.8	สัปเหร่อแบกคูกสามหางและลุงเสียงเมี่ยง คवरกวัดแกว่งคาบตามพิธีกรรมที่เคยปฏิบัติเมื่ออดีต	115
ภาพที่ 5.9	การทำบุญสังคหะพิธีกรรมสุดท้ายของประเพณีและพิธีกรรมงานศพ คนไทยที่บ้านท่ากู่	116